

1.10 อาหาร

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
ขนม	khà- nôm	ขนม	... วิวาทติกันจับเอาสันมีตพริ้วสัน หอกสันคาป ก้อนอดก้อนดิน กระเบื้องเมดกรวดหินสินลาแลง นองาเขียวกะดุกหอยเอนก็ดี เข้า ก้อนแห้ง <u>ขนม</u> แห้งเข้าตังแห้งน้ำ ตานปึกน้ำอ้อยขบ ... เล่ม 1 หน้า 239 (วิวาทคำติ) ... สถานที่หนึ่งคือให้เชือดเนื้อล่า ออกทอดด้วยน้ำมันเหมือนทอด <u>ขนม</u> ให้กินเนื้อตนเอง ... เล่ม 1 หน้า 929 (พระไอยการ กระบดศึก)	น. ของกินที่ไม่ใช่กับข้าว มักปรุงด้วยแป้ง หรือข้าวกับกะทิ หรือน้ำตาล, ของหวาน, ทาง เหนือเรียกว่า ข้าวหนม	ອຸ້	ขนม	khá- nom:	น. ขนมจีน	1. ใช้ตามรูป เขียนภาษามอญ โดยเปลี่ยนจาก สระ -อ เป็น สระ โ-ะ ลดรูป 2. ความหมาย กว้างออก ไม่ได้ หมายความว่าถึง เฉพาะ ขนมจีน ซึ่งเป็นอาหาร ลาวเท่านั้น แต่ หมายความว่า รวมถึงอาหาร หวานที่ไม่ใช่	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 43 คำที่ 46 2. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 95 คำที่ 8

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
									กับข้าว ซึ่งมักมี ส่วนผสมหลัก เหมือนขนมจีน คือแป้ง	
									3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	
จ้งหัน	caŋ- hǎn	จันหัน	... ครั้นจันหันแล้วเข้าบ้านทนต์ เสด็จลงทรงรถลงท่งสำหรับ เสด็จขึ้นห่อพระกลางวันเสด็จลง ทรงรถไพร่ท่งสำหรับ เลี้ยง ลูกขุนฝ่ายในฝ่ายนอก ...	น. ข้าว,อาหาร, (ใช้แก่พระสงฆ์)	ᨶᩣ᩠ᨦ	ชหนุ	ce : - hw : n	น. จ้งหัน, อาหาร	1. ใช้ตามรูป เขียนภาษามอญ โดยเปลี่ยน พยางค์ต้นจาก ชะหัน เป็น จ้งหัน	1. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 87 คำที่ 6
			เล่ม 2 หน้า 203 (กฎหมายเทียร บาล)						2. ความหมาย แคบเข้า หมายถึง	

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
									ถึงเฉพาะอาหาร สำหรับ พระสงฆ์	2. พจนานุกรมฉบับมอญลพบุรี เล่ม 1 หน้า 196 คำที่ 7
									3. ไม่เปลี่ยนแปลงหน้าที่ทางไวยากรณ์	3. MON-ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 160 คำที่ 13

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 228 คำที่ 39

1.11 พาหนะ

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
เกวียน	kwian	เกวียน	...ถ้าหากันว่าปล้นสดมจกลักเอา	น. ยานชนิด	ꨀꨣꩃ	กวี	kwi:	น. เกวียน, รถ	1. ใช้ตามเสียง	1. พงณา

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
		เกวียน	ทรัพย์สินของทองเงินฆ่าเจ้าเรือน ตายกลางวันกลางคืน แลลักลูก เมียไปพร้าฆ่าคนท่านลักช้างม้า เรือเกวียน โคกระบือเข้าของ ผ้าผ่อนแพรพรรณเส้นผักรักถั่ว เปิดไถ่สิ่งใดก็ดี ...	หนึ่ง มีล้อ ๒ ล้อ ใช้ความหรือวัว เทียม, ลักษณะ นามว่า เล่ม					และรูปเขียน ภาษามอญ โดย เปลี่ยนสระ i : เป็น ia และ เติม n เป็น ตัวสะกด	นุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 38 คำที่ 25
			เล่ม 1 หน้า 108 (พระทำนูน)						2. ไม่เปลี่ยน แปลงความ หมาย	2. พจนานุกรม ฉบับ มอญ
			... แลรับเข้าของฝากเช่าจำนำแล บังคับค่าขายคนแก่ท่านก็ดี แลเอา ช้างม้าโคกระบือเรือเกวียนสิ่งใด ไป มิได้บอกแก่เจ้าของ ...						3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 75 คำที่ 3
			เล่ม 1 หน้า 111 (พระทำนูน)							
			... พิจารณาเปนสัจให้ปรับไหม ชายหญิงโดยพระราชกฤษฎีกา							

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			แลโคกระบือช้างม้าเรือเกวียน แลทาสกำกรขายหญิงสิ่งสรรพ ทรัพย์สินปวง ... เล่ม 1 หน้า 559 (พระไอยการ ลักษณะ ฝัว เมีย })							3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 77 คำที่ 6 4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 211 คำที่ 57
สำปัน	sám - pân	สำปัน		น. ชื่อเรือต่อ	သံပၢန်	สำปาน	sa : m pa : n	น. บันได	1. ใช้ตามรูป	1. พจนา

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			... ตัวเดียว	วาสายเดียว กับเสาท้าย } สำปัน กับเสาหน้า ชมภู เท่าเต้ง ว่าสมอ ผู้เดียว ทอดคั่ง ...	เสริมกราบชนิด ๑ หนึ่ง เดิมทำด้วย ไม้กระดาน ๓ แผ่น ท้ายสูงกว่า หัวเรือ ไข้แจว หรือพาย			เสียงภาษามอญ โดยเปลี่ยน พยางค์ต้นและ พยางค์ท้ายเป็น สระเสียงสั้น จาก a : เป็น a	นุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 249 คำที่ 27	
			เล่ม 2 หน้า 268 (ตำแหน่งนา พลเรือน)					2. เปลี่ยนแปลง ความหมายจาก บันได เป็นเรือ ชนิดหนึ่ง	2. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี	
								3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	เล่ม 2 หน้า 215 คำที่ 31	
										3. MON-

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 2 หน้า 455 คำที่ 3
										4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 274 คำที่ 49

1.12 อวัยวะ

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
คอ	khɔː	คอ	... วิวาทดิกันถูกที่สำคัญตายนั้นมี ๘ แห่งคือดีถูกที่กำดัน ๑ ดันคอ ๑ จุมุกหัก ๑ แสกหน้า ๑ เปรียงหู ๑ ปลายคาง ๑ ชายโครง ๑ ขากรรไกร ๑ ฟันแทงกันถูกที่ สำคัญตายนั้นมี ๘ แห่งคือคอ ๑ คอหอย ๑ ไหล่รวบ ๑ รักแร้ ๑ ราวนม ๑ ทรวงอก ๑ พุง ๑ ไข่ดัน ๑ ... เล่ม 1 หน้า 239 (วิวาทคำดี) ... เมื่อพญาณังมิได้สาบานตัวก็ ดี ได้สาบานตัวแล้วให้การอยู่ก็ดี ท่านว่ามันแก่งจะให้พญาณ	น. ส่วนของ ร่างกายที่ต่อ ศีรษะกับตัว, ราชาศัพท์ว่า พระคอ; ส่วน ของภาชนะที่ คอดอยู่ระหว่าง ตัวกับปาก เช่น คอหม้อ; เรียก ส่วนลำต้นของ พรรณไม้วงศ์ ปาล์มที่อยู่ ระหว่างใบ ล่างสุดกับยอด เช่น คอมะพร้าว	ကုဒိ	เกาะ	kɔː	น. คอ	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย เปลี่ยนพยัญชนะ ต้นจาก k เป็น kh 2. ความหมาย กว้างออก หมายถึง ความถึงสิ่งที่มี ลักษณะคล้ายคอ คือคอด อยู่ ระหว่างตัวกับหัว หรือ ในลักษณะ เดียวกันนี้	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 32 คำที่ 44 2. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 49 คำที่ 12

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			หลงลืม ให้ยุกกระบัตรความใส ค้อมันผู้ว่าแลขับพวกฟ้องเสียให้ พ้น ...	คอตาล; โดย ปริยายหมาย ความว่า ความ มีใจชอบเสพ					3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	4. A DIC TIONARY OF MODERN SPOKEN MON หน้า 208 คำที่ 32
			เล่ม 1 หน้า 291 (พระไอยการ ลักษณะรับฟ้อง)	สิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นอาจิน เช่น คอเหล้า คอเบียร์						
			... ถ้าเรือประเทียบล่มมีผู้อื่นเห็น แลชักหมากพร้าวเอาขึ้นให้รอด โทษทวีคูณตายทั้งโคต อนึ่งเรือ ประเทียบล่มแลชักหมากพร้าว เข้าไปริมฝั่งโทษพ้นคอริบเรือน ...	คอหนัง คอละคร						
			เล่ม 2 หน้า 181 (กฎหมายเทียร บาล)							
จมูก	cà - mù : k	จมูก จหมูก	... วิวาทศกันถูกที่สำคัญตายนั้นมี ๘ แห่งคือที่ถูกที่กำดัน ๑ ดันคอ	น. อวัยวะส่วน หนึ่งที่ยื่นออก	ꨀꨣꨳ	มูห	múh	น. จมูก	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย	1. พจนา นุกรม

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปเขียน		เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
					รูปคำ ภาษา มอญ	คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย				
		จะหมุก	๑ จมูกหัก ๑ แสกหน้า ๑ เปรียงหู ๑ ปลายคาง ๑ ชายโครง ๑ ขา กรรไกร ๑ ... เล่ม 1 หน้า 239 (วิวาทคำดี) ... วิวาทตีฟันแทงกันถูกหูขาดทั้ง สองข้างก็ดี ตาบอดทั้งสองข้าง ก็ดี ข้อมือหักข้อแขนหักทั้งสอง ข้างก็ดี แขนขาหักทั้งสองข้างก็ดี ลิ้นค้วนจมูกค้วนก็ดีได้ชื่อว่า หัดให้ไหมจตุรคุณ ... เล่ม 1 หน้า 239 (วิวาทคำดี) ... หนังสือดาขาควัน <u>จมูก</u> ขาดแหว่ง ก็ดีให้ไหมทวิคุณ ถ้าที่แจ้งเป็น	มา อยู่เหนือปาก มีรู ๒ รู สำหรับ ดมกลิ่นและหายใจ เข้าหายใจ ออก, (ปาก) ตมูก กี่ว่า, ราช ศัพท์ ว่า พระ นาสิก, โดย ปริยายเรียกสิ่งที่ ยื่นออกมาคล้าย จมูก, เรียกสิ่งที่ เจาะเป็นรู ๒ รู เพื่อร้อยเชือก เป็นคัน เช่น จมูกขง					เพิ่มพยางค์ต้น และออกเสียง พยางค์ท้ายด้วย สระเสียงยาว น : แทน น และใช้ ก เป็น ตัวสะกด 2. ความหมาย กว้างออก นอก จากหมายความว่า ถึงอวัยวะ ยัง หมายความว่าถึง สิ่งที่มีลักษณะ 2 รู คล้ายจมูก ด้วย	ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 201 คำที่ 28 2. พจน นุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 165 คำที่ 17 3. MON- ENGLISH

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			แปลเสียโฉมให้ใหม่ทวิคูณ ถ้า ขาดเจบแตกที่ลับมิได้เป็นที่แจ้ง เสียโฉมให้ใหม่แต่ลาหนึ่ง ... เล่ม 1 หน้า 240 (วิวาทคำดี)						3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 138 คำที่ 3 4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 224 คำที่ 54
ปาก	pà : k	ปาก	... เอาทรัพย์ท่านไปว่าจะผูก ดอกเบ๊ย แล้วอยู่มาแปรปากหลาก คำว่ามีได้ผูกดอกเบ๊ย เมื่อพิจารณา	น. ส่วนหนึ่ง ของร่างกายคน และสัตว์ อยู่ที่	ປັດ	ປາꨂ	pa : n	น. ปาก, ช่อง เช่น ปากคลอง	1. ใช้ตามรูป เขียนและเสียง ภาษามอญ โดย	1. พจนา นุกรม ฉบับ

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน		ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
						คำภาษา มอญ	เสียง ภาษา มอญ			
			เป็นสัจว่าผูกคอกเบี้ยแก่ท่านจริง ให้คิดเอาคอกเบี้ย เป็นทวีคูณ ...	บริเวณใบหน้า มีลักษณะเป็น ช่องสำหรับกิน					ใช้ ก เป็น ตัวสะกด	มอญ- สยาม หน้า 163
			เล่ม 1 หน้า 340 (พระไอยการ กฐิน)	อาหารและใช้ สำหรับเปล่ง เสียงได้ด้วย;				2. ความหมาย กว้างออก	ความรวมถึงสิ่ง ที่มีลักษณะเป็น ช่องอย่างปาก	คำที่ 41 หมาย นุกรม ฉบับ มอญ
			... ครั้นจุติจากมนุษย์แล้วให้ไป บังเกิดเป็นเปรตในเชิงเขาอิชฌุ มีตัวอันสูงได้สามคาพุดมีปาก เท่ารูเข็มเอาเลบตนแกะซึ่งโลหิต ในกายกินเป็นรักษาหารสิ้น พุทธรังครกัลปหนึ่ง ...	โดยปริยาย หมายถึงส่วน ต่างๆ ที่อยู่ใน บริเวณปาก เช่น ปากเปื่อย; ขอบ ช่องแห่งสิ่ง ต่างๆ เช่น ปาก				3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	ลพบุรี เล่ม 2 หน้า 42 คำที่ 30	
			เล่ม 1 หน้า 623 (พระไอยการ ลักษณะกฐิน)	หม้อ ปากไห; คันทางสำหรับ เข้าออก เช่น ปากช่อง ปาก						3. MON- ENGLISH DIC
			... ถ้าผู้ใดทำจับผู้นั้นได้ทำทำให้ฆ่า							

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			เสียง ส่วนผู้ริให้แหะปากแล ผู้เขียนนั้นให้ตัดมือเสียง ผู้รู้ด้วย ท่านให้ทวนด้วยลวดหนัง ๒๕ ที่ ...	ตรอก; กลีบดอก กล้วยไม้คล้าย รูปกรวยหรือ หลอดที่อยู่ตรง กลางเป็นที่อยู่ ของเกสร, กระเป๋ากี่เรียก; ใช้เป็นลักษณ นามของสิ่ง บางอย่าง เช่น แห อวน หรือ พยานบุคคล เช่น แหปากหนึ่ง อวน ๒ ปาก พยาน ๑ ปาก						TIONARY เล่ม 2 หน้า 285 คำที่ 7 4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 249 คำที่ 37
พุง	phun	พุง	... ตราคนมือขวากือมือ ร้างขุน เทพนธรเทพบดีศรีสมุหะพระ	น. ท้อง เช่น นอนตีพุง พุง	ပွဲ	พุง	pəŋ	น. พุง, ท้อง	1. ใช้ตามรูป เขียนภาษามอญ	1. พจนา นุกรม

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			ตำรวจกลางได้ใช้ไปแก่กรมการ แลหัวเมืองเล็กเรียกสิ่งขาสั่งดี เลื้อม้นดับพุงแลยางแด้วหางชูง รางป็นหวายพโอง แลหนังหมี หนังกระปือ ...	ปล้น, เรียก เครื่องในท้อง ของปลาบาง ชนิดรวมกัน มีกระเพาะและ ไส้เป็นต้น ว่า พุง เช่น พุงปลา ช่อน					2. ไม่เปลี่ยน แปลความ หมาย	ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 188
			เล่ม 1 หน้า 119 (พระทำนูน) ... จึงให้ข้าหลวงผู้ถือตราเอาเสื่อ เกี่ยวพุงถือตรานั้น สองมือชูเพียง นมวางต่อมือพระหลวงขุนหมื่น ผู้รับตรานั้น ...						3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	คำที่ 28 2. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 2 หน้า 92 คำที่ 21
			เล่ม 1 หน้า 120 (พระทำนูน) ... ฟันแทงกันถูกที่สำคัญตายนั้น มี ๘ แห่งคือคอ ๑ คอหอย ๑ ไหล่							3. MON- ENGLISH

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			รวม ๑ รักแเร่ ๑ ราวนม ๑ ทรวง อก ๑ พุง ๑ ไข่คัน ๑ ...							DIC
										TIONARY
										เล่ม 2
			เล่ม 1 หน้า 239 (วิวาทคำดี)							หน้า 335
										คำที่ 20
										4. A DIC
										TIONARY
										OF
										MODERN
										SPORKEN
										MON
										หน้า 258
										คำที่ 60

1.13 เครื่องนุ่งห่ม

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
แพร	phre:	แพร	... แลลักลูกเมียไพร่ฟ้าข้าคนท่าน ลักช้างม้าเรือเกวียนโคกระบือเข้า ของผ้าผ่อนแพรพรรณเส้นผักรัก ถั่วเปิดไถ่สิ่งใดก็ดี ... เล่ม 1 หน้า 108 (พระทำนูน) ... มีรู้ว่าโจรลักทรัพย์สิ่งของ มาขาย เป็นต้นว่า <u>แพร</u> พรรณรูป ประพรรณเงินทองแก้วแหวน แล รูปประพรรณทองขาวทองเหลือง ทองแดงแก้วสำคัญ ... เล่ม 1 หน้า 738 (พระไอยการ ลักษณะโจร)	น. ผ้าที่มีเนื้อสั้น เรียบเป็นมัน เนื้อหนาหรือ บางก็ได้ เดิมทอ ด้วยใยไหม ปัจจุบันอาจทอ ด้วยใยประดิษฐ์ ที่มีลักษณะ คล้ายไหม	ꨀꨩꨳꨱ	เพรวุ	pre:	น. ผ้าแพร	1. ใช้ตามรูป เขียนภาษามอญ โดยเปลี่ยนสระ e: เป็น ε: 2. ไม่เปลี่ยน แปลงความ หมาย 3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	1. พจนานุกรมฉบับมอญ-สยาม หน้า 191 คำที่ 31 2. พจนานุกรมฉบับมอญ-ลพบุรี เล่ม 2 หน้า 100

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			... อนึ่งส่วยสาอากรขนอนตลาด แลฝางกฤษนางาช้างผ้าผ่อนแพร บันดาของพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งอยู่ใน พระคลังสิ่งใดใดก็ดี ...							คำที่ 27 3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 2 หน้า 342 คำที่ 20

1.14 คำบอกระยะเวลา

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
ยาม	ja:m	ยาม	... ผู้ร้ายลักไฟรื้อฟ้าเข้าคนข้างม้า ปล้นสดมเปนสัจจำ ๕ ประการ ไว้ในคุกให้ขานยาม ถ้าโจรซัด พวกปล้นสดมมันยังหมีรับ... เล่ม 1 หน้า 717 (พระไอยการ ลักษณะโจร) ... ใช้ให้โจรไปปล้นไปลักมา แล ซื้อเอาของโจรไว้เป็นครูอุปเทษ แก่โจรคูเริกยามให้โจรสอนโจร ข้ามส่งโจรเฝ้าเรือโจรให้ลงโทษ เท่าโจรปล้นเรือนั้นบ้าง ... เล่ม 1 หน้า 725 (พระไอยการ ลักษณะโจร)	น. ชื่อส่วนแห่ง วัน ยามหนึ่งมี ๓ ชั่วโมง รวม วันหนึ่งมี ๘ ยาม; ในบาลี แบ่งกลางคืน เป็น ๓ ยาม ยาม หนึ่งมี ๔ ชั่วโมง เรียกว่า ปฐมยาม มัชฌิมยาม และ ปัจจุณิมยาม; (โหร) ช่วงแห่ง วัน เป็นเวลายาม ละชั่วโมงครึ่ง กลางวันมี ๘	ဝၚံ	ปยาม	pà - ja:m	น. เวลา, ยาม	1. ใช้ตามเสียง และรูปเขียน ภาษามอญ โดย ไม่ออกเสียง พยางค์ต้น 2. ไม่เปลี่ยน แปลงความ หมาย 3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 157 คำที่ 45 2. พจนานุกรม ฉบับ มอญ เล่ม 2 หน้า 32

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			... ถ้าไถนาผลิตเหี้ยขบเข้าท่าน เสียให้ปลดเอาวัวไว้ตัวหนึ่ง <u>ขาม</u> ไถคันไถค่าเท่าใด ท่านให้ได้ เท่านั้น ...	ขามตามลำดับ คือ สุริยะ ศุกระ พระ จันเทา เสารี ครุ ภูมมะ สุริยะ กลางคืนมี					คำที่ 12	
			เล่ม 2 หน้า 485 (พระอาษากร เบดเสร็จ)	๘ ขามตามลำดับ คือ รวิ ชีโว ศศิ สุโกโร ภูมิโม โส โร พุโร รวิ; คราว, เวลา, เช่น ขามสุข ขามทุกข์ ขามเช้า ขามกิน; คนเฝ้าสถานที่ หรือระวัง เหตุการณ์ตาม กำหนดเวลา เช่น แจกขาม					3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 2 หน้า 275 คำที่ 4	

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
				ไทยขาม คนขาม, เรียก อาการที่อยู่เฝ้า สถานที่หรือ ระวังเหตุการณ์ เช่นนั้นว่า อยู่ ขาม หรือเฝ้าขาม						

1.15 ความเชื่อ

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
ขโมด	khà- mò:t	ขโมด	... ประการหนึ่งไปกลางปากกลาง คงห้วยเขาด้วยกันวิวาทแก่กันเอา	น. ชื่อผีชนิดหนึ่ง ในพวกผีกระสือ	ခမုတ်	ขโมด	khá - mò:t	น. ผีขโมด, มด ดำ ผีมด	1. ใช้ตามเสียง และรูปเขียน	1. พจนานุกรม

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน		ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
						คำภาษา มอญ	เสียง ภาษา มอญ			
			พรานป่าแลโขมคป่าผู้ไป ด้วยกันเปนพญาณ ...	หรือผีโพง เห็น เป็นแสงเรือง วาวในเวลากลาง คืน ทำให้หลง ผิดนึกว่ามีคนถือ ไฟหรือจุดไฟอยู่					ภาษามอญ	ฉบับ มอญ-
			เล่ม 1 หน้า 628 (พระไอยการ ลักษณะพญาณ)						2. ไม่เปลี่ยน แปลงความ หมาย	สยาม หน้า 44 คำที่ 48
			... อนึ่งโขมคพรานพนจรอันพบ ช้างสำคัญ แลให้ข่าวแก่ขุนโขลง แลให้กราบทูลใช้ ...	ช้างหน้า พอเข้า ไปใกล้ก็หายไป ทางวิทยาศาสตร์ อธิบายว่า ได้แก					3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	2. พญา นุกรม ฉบับ มอญ
			เล่ม 2 หน้า 184 (กฎหมายเขียร บาล)	แก๊สมีเทน (methane) ที่เกิด จากการเน่าเปื่อย						ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 89 คำที่ 5
			... มหาเทพมหามนตรีตั้งรักษากำ หญไทยราชภักดีเบิกหมอผีหลวง หลวงโขมคเอากระบานผีเสืย พระ สิทธิสารเสืยเข้าเข้า ...	ผู้ฟังของสาร อินทรีย์แล้วติด ไฟในอากาศ เป็นแสงวอบ						3. MON- ENGLISH

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			เล่ม 2 หน้า 204 (กฎหมายเทียร บาล)	เว็บในที่มีค						DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 86 คำที่ 10 4. ADIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 214 คำที่ 44
พราย	phra:ɟ	พราย	... อาเทศเปนจูเงือกใน พรายน้ำเดิบใหญ่ รวบรัดกระหวัคบาทา	น. ฝิจำพวกหนึ่ง (มักกล่าวกันว่า เป็นฝิผู้หญิงที่	ဝဲဃြဲ	ปราช	ta:ɟ- pra:ɟ	น. พราย, ภูต พราย, ฝิกระหัง	1. ใช้ตามรูป เขียนภาษามอญ โดยเปลี่ยน	1. พจนา นุกรม ฉบับ

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			เป็นรูปอสุเรนทักษา แยกเขี้ยวเบี้ยวตา คำรามคคือถือคอ ...	ตายทั้งกลม)					พยัญชนะต้น จาก ป เป็น พ	มอญ- สยาม หน้า 116 คำที่ 33
			เล่ม 2 หน้า 104 (ลักษณะพิสุท ค่าน้ำ ลุยเพลิง }						2. ไม่เปลี่ยน แปลงความ หมาย	2. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 142 คำที่ 12
			... ผู้เทจบันดาลเหนไทย ภูตพรายตัวใหญ่ จระเข้แลปลาโลมา ...						3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	3. MON- ENGLISH DIC
			เล่ม 2 หน้า 106 (ลักษณะพิสุท ค่าน้ำ ลุยเพลิง }							

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			... สมบัติพิพัทธเนืองนันท์ นานกมหันท์ มโหรีชิงโงฟา ภูคผีพรายน้ารักษา มีใจเมตา ประเพศเปนศักดิ์ศรี							TIONARY เล่ม 1 หน้า 193 คำที่ 13 4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 234 คำที่ 12
			เล่ม 2 หน้า 106 (ลักษณะพิสูท คำน้ำ } ลุยเพลิง }							

1.16 อื่นๆ

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
กระเจะ	kra- cé	กระเจะ	... สุราบานเครื่องพลีกรรมไม้ไผ่ มันขอบูชา แลเครื่องสุคน ธาวยรส <u>กระเจะ</u> สดแป้งจิ้ง จันท์ อีกน้ำมันหอมขวยโชค เข้า น้ำโขนสุปเพ็ญณ์ ... เล่ม 2 หน้า 104 (ลักษณะพิสูท ค่าน้ำ } ลุยเพลิง }) ... อนึ่งข้าเฝ้าทั้งปวงแลเข้าไป ในพระราชวัง ทาน้ำมันคราด <u>กระเจะ</u> อมเมี่ยงหัดดอกไม้ ผัดไอยการ ...	น. ผงเครื่อง หอมต่างๆ ที่ ประสมกัน สำหรับทาหรือ เจิม โดย ประดิมี เครื่องประสม คือ ไม้จันทน์ แก่นไม้หอม ชะมดเชียง หญ้าฝรั่น.	ဂဇု	คเจ	ke : - ce : h	น. เกล็ด	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย พยางค์ต้น เปลี่ยนจาก k เป็น kr และ ออกเสียงสระ a แทน ε : ส่วน พยางค์ท้ายคง เสียง c และ ออกเสียงสระ ε: แทน e : 2. เปลี่ยนแปลง ความหมายจาก สิ่งที่มีลักษณะ	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 60 คำที่ 4 2. พจนานุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 120

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			เล่ม 2 หน้า 188 – 189 (กฎหมาย เทียรบาล)						เป็นเกล็ด ไข่ หมายถึงสิ่งที่มี ลักษณะเป็นผง เครื่องหอม	คำที่ 20 3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 109 คำที่ 26
			... งานเลี้ยงดอกไม้วังมณฑล สมเด็จพระอรรคมเหสีเจ้า แต่ง กระแจะแป้งดอกไม้พระภรรยา เจ้าแต่งหมาก พระราชกุมาร พระราชนัดดาแม่ห้าวเจ้าเมือง แต่หมาก ...						3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 24 คำที่ 18
			เล่ม 2 หน้า 200 (กฎหมายเทียร บาล)							

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน		ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
						คำภาษา มอญ	เสียง ภาษา มอญ			
ขนาด	khà- nâ:t	ขนาด ขนาด ขนาด	... หญิงใดผู้ไปราชการ แลไป ด้วยกิจธุระค้าขายต่างเมือง อยู่ พายหลังมีผู้ผู้ชายอื่น แลพี่น้อง แห่งผู้จับชายชู้นั้นได้ใช้ ท่านว่า ให้กฎหมายไว้ยังแห่งสุภาจา เมืองให้รู้ ต่อเมื่อใดผู้มาหา ความให้หาโดยขนาด ...	น. ลักษณะของ รูปที่กำหนด สังเกตได้ว่า ใหญ่ เล็ก สั้น ยาว นก หรือ เบา เท่านั้นเท่านั้น เช่น ขนาดใหญ่ ขนาดยาว ขนาด	ကုဿိ	กนาค	kà - nâ:t	น. ขนาด	1. ใช้ตามเสียง และรูปเขียน ภาษามอญ โดย เปลี่ยนพยัญค์ แรกจาก k เป็น kh 2. ไม่เปลี่ยน แปลงความ หมาย 3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 33 คำที่ 50 2. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 60 คำที่ 18
			เล่ม 1 หน้า 559 (พระไอยการ ลักษณะ } ผู้ } เมีย }	๒ x ๑ เมตร; อัตรา, เกณฑ์ที่ กำหนดไว้, เช่น ดีถึงขนาด เกิน ขนาด ไม่ได้ ขนาด						
			... แลมันทำซู่แล้วมันทอดหญิง นั้นเสีย ท่านว่ามันทำให้ลูกหลาน ท่านนมนบกกพร่อง ให้ไหมชาย ผู้เลมิดพ่อแม่ผู้เฒ่าผู้แก่ นั้น โดย ขนาด ...							

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
เล่ม 1 หน้า 559 (พระไอยการ										
ลักษณะ										
... ให้ขุนกระเสตราธิบดินทร์ สารประหนัติดออกไปเมืองขอก ขอบพระนคร ให้ตีฆ้องป่าวโฆษ นาแก่ผู้มีช้างม้าโคกระบือให้ผูก ถือไว้อย่าให้ปล่อยปละละเสียให้ เลี้ยงโดยขนาด ...										
เล่ม 2 หน้า 482 (พระอาชการ										
เบคเสรจ)										
ขอก	khɔ̀ːk	ขอก	... ถ้านอกจากเขตเรือนนั้นมีรั้ว กัน เพื่อจะป้องกันโคกระบือเข้า ออกเพียงใดๆ ชื่อว่าเขตบ้านผู้นั้น เพียงนั้น อนึ่งให้ชายสกันยืน <u>ขอก</u>	น. เขต, แดน; (ถิ่น-พ่าย) ริม, ขอบ, เช่น ไป ขอกฟ้า ว่า ไป	ខ្សែ	ขอก	khɔ̀ːk	น. แปลง เช่น แปลงนา, กระตงนา	1. ใช้ตามเสียง และรูปเขียน ภาษามอญ	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ-

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			รู้แลประจักษ์ทั่วทั้ง ๔ ทิศ หันเดินไป ตกถึงไหนได้ชื่อว่าแดนบ้านถึง นั้น ...	ริมฟ้า					2. ความหมาย กว้างออกจาก หมยถึงแปลงนา หรือ เขตแดนนา ใช้หมาย ความถึง เขตแดนอื่นด้วย	สยาม หน้า 47 คำที่ 36 2. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 101 คำที่ 6
			เล่ม 1 หน้า 243 (วิวาทคำดี)						3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	3. MON- ENGLISH DIC TIONARY

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										เล่ม 1 หน้า 93 คำที่ 18 4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 216 คำที่ 46
คลอง	khloː ŋ	คลอง	... บัดนี้มีความปราดนาจใคร่ได้ ซึ่งคลองธรรมอันประเสริฐให้ เป็นหลักกะโลงจิตร แล้วจะได้ พิจารณาความให้เป็นยุติธรรม บริสุทธิ ...	น. ทางน้ำหรือ ลำน้ำที่เกิดขึ้น เองหรือขุดเชื่อม กับแม่น้ำหรือ ทะเล; ทาง,	ꨀꨣ	คลอง	klɔːŋ	น. ทาง	1. ใช้ตามรูป เขียนภาษามอญ 2. ความหมาย แคบเข้าหมายถึง	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			เล่ม 1 หน้า 199 (หลักอินททาส)	แนว, เช่น คลอง ธรรม					ทางน้ำและแนว ทาง	หน้า 35 คำที่ 42
			... จเป็นผู้พิพากษากระลาการ พึงแะเว้นเสียดซึ่งอะคตธรรม ทั้งสื้อยาให้มีในสันดานได้ แล้ว พึงวินิจฉัยคดีการของประชา ราษฎร ให้ต้องโดยคลองยุติธรรม ตามธรรมสาตราราชสาตรา ...						3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	2. พจนานุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 147 คำที่ 31
			... รุกไปคำดีท่านก็ดี สองรูกคำรูก ตักันก็ดี ให้พิจารณาจรรู้ทางบก ทางน้ำ ห้วยบางทางลุ่มดอนชี ขอนไม้จี่เรื่อจี่แพจี่ช้าง ผู้อยู่ห้วยมา ทำขๆ มาห้วย อยู่เรื่อขึ้นบกอยู่บก ลงมาเรื่อ อยู่เรื่อลำหนึ่งค้ำไปเรื่อ							3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			ลำหนึ่งก็ดี ค่ำมฟากคลองที่แดน คนไปถึงที่แดนบ้านเรือนท่านก็ดี แลอยู่เรือนทัพพิมแลบนคันไม้ก็ดี ...							หน้า 129 คำที่ 6
			เล่ม 1 หน้า 241 (วิวาทคำดี)							
พวก	phûak	พวก	... ให้ญาติพี่น้องพวกพ้องไปบน บาลผู้พิจารณากระลาการให้ช่วย เนื้อความของมัน ไต่สวนเปนสัจ ให้เอาข้างผู้มีได้บนเปนจริง ให้ เอาข้างผู้บนเองแลให้ไปบนนั้น เปนแพ ถ้าตัวความมิได้ใช้ให้ บน แลญาติพี่น้องพวกพ้องกลัว เนื้อความจะแพ้ ...	น. คน สัตว์ หรือสิ่งต่างๆ ที่ รวมกันเข้าเป็น กลุ่มเป็นหมู่ตาม อาชีพหรือชนิด เป็นต้น เช่น พวกนักเรียน พวกพ่อค้า พวก กรรมกร พวก นก พวกกา พวก เครื่องมือ พวก	၁၁၂၇	โพกุ	pò : k	น. พวก, พรรค, กลุ่ม, ชมรม	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย เปลี่ยนเสียงสระ o : เป็น ua 2. ไม่เปลี่ยน แปลลงความหมาย	1. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 188 คำที่ 42
			เล่ม 1 หน้า 288 (พระไอยการ ลักษณะรับฟ้อง)						3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	2. พจนา นุกรม ฉบับ

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			... ถ้าคู่ความมิได้ใช้ให้ลูกเมีย ญาติพี่น้องพวกพ้องไปบนบาน ชักซ่อมพญาน หากว่าญาติพี่น้อง พวกพ้องกลัวความจะแพ้ ไปบน บานชักซ่อมพญานแต่อาเภอใจ เอง ...	เครื่องเขียน						มอญ ลพบุรี เล่ม 2 หน้า 93 คำที่ 14
			เล่ม 1 หน้า 291 (พระไอยการ ลักษณะรับฟ้อง)							3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 2 หน้า 336 คำที่ 8
			... ราษฎรมีคดีหาแก้กันด้วยผลไม้ ช้างม้าโคกระบือที่ไร่นาเรือกสวน สรรพเหตุทั้งปวง แลกล่าวหา เป็นพวกพ้องก็ดีถ้าสรรพเหตุทั้ง นี้เป็นแต่ ของมนุนาย ...							4. A DIC TIONARY OF
			เล่ม 1 หน้า 296 (พระไอยการ ลักษณะรับฟ้อง)							

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										MODERN SPORKEN MON หน้า 259 คำที่ 4
ราว	rá:w	ราว	... เื่อนนั้นปลาศหนีไปเร้นอยู่ใน ราวป่า แลนายพรานนั้นก็สะกด ตามไปโดยรอยเท้า ... เล่ม 1 หน้า 205 (หลักอินทภาษ)	น. แถว, แนว, เช่น ราวป่า; เครื่องยึดเหนี่ยว สำหรับเกาะ หรือขึ้นลงเป็น คัน เช่น ราว บันได ราว สะพาน, เรียกไม้ โลหะ และเชือก หรือลวดเป็นคัน ที่ขึงสำหรับพาด หรือตากผ้าว่า	ကရံ	กราว	kà- ra:w	น. ทาง, ถนนทาง	1. ใช้ตามเสียง และรูปเขียน ภาษามอญ โดย ออกเสียงเฉพาะ พยางค์ท้าย 2. ไม่เปลี่ยน แปลลงความหมาย 3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	1. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 28 คำที่ 17 2. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										SPORKEN MON หน้า 236 คำที่ 3
วง	wɔŋ	วง	... ถ้านอกจากเขตเรือนนั้นมีรั้ววง กัน เพื่อจะป้องกัน โคกระบือเข้า ออกเพียงใดๆ ชื่อว่าเขตบ้านผู้นั้น เพียงนั้น ... เล่ม 1 หน้า 243 (วิวาทคำดี)	น. รูปที่มีเส้นที่ โค้งเข้ามา บรรจบกัน ล้อม รอบเป็นขอบ เขตสิ่งใดสิ่ง หนึ่ง เช่น วงกลม วงรี, โดยปริยายหมายถึง ถึงลักษณะที่ รวมกันเป็นหมู่ เป็นกลุ่ม เช่น วงราชการ วง ดนตรี; ส่วนสัด	ဝၵ်	วุง	wíɑːŋ	น. วง, คั่น เช่น คั่นธนู	1. ใช้ตามรูป เขียนภาษามอญ โดยตัดสระออก และออกเสียง ตามอักขระไทย	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 234 คำที่ 46
			... ด้วยวงมงคลสูตร แลผูกประ เคนข้างละถอด พริกเทศกระเทียม หอมตะไคร้ข่ากระชาย สำหรับจะ ทำไก่ ... เล่ม 2 หน้า 100 (ลักษณะพิสูท					2. ความหมาย กว้างออก หมายความว่า รวมถึงสิ่งที่มี ลักษณะเป็น วงกลม	2. พจนานุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี	2. พจนานุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			คำน้ำ } ลุยเพลิง } ... ถ้าขับวัวไต่คั่นนาวัวลุยเข้าท่าน ให้ไหม ๑๑๐๐๐ อนึ่ง ถ้ากองเข้า ไว้ในร้านก็ดีแห่งใดๆ ก็ดี แลหมี ได้ล้อมวงป้อมกันไว้ แล้วควาย ช้างม้ากินเข้าท่าน ท่านหมีให้มี โทษเลย ... เล่ม 2 หน้า 484 (พระอาัยการ เบดเสร็จ)	ของมือที่ใช้ใน การรำ, คู่กับ เหลี่ยม คือ ส่วน สัดของขาที่ใช้ ในการรำ; ลักษณะนามที่ใช้ เรียกของที่เป็น วง เช่น แหวนวง หนึ่ง หรืออาการ ที่คนหลายๆ คน นั่งหรือยืนล้อม กันเป็นวง เช่น ไผ่วงหนึ่ง ระเบียบ ชาวไร่ ๒ วง นั่ง ล้อมวงกินข้าว ๓ วง หรือการ เล่นที่มีคน					3. ไม่ เปลี่ยนแปลง หน้าที่ทาง ไวยากรณ์	เล่ม 2 หน้า 192 คำที่ 7 3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 2 หน้า 428 คำที่ 15 4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
				หลายๆ คนเป็น ชุด เป็นคณะ เครื่องสายวง หนึ่ง แตรวงวง หนึ่ง คนตรี ๒ วงประชันกัน.						MON หน้า 272 คำที่ 1
ว่าว	wā : w	ว่าว	... หนึ่งผู้ใดเล่นว่าวข้าม พระราชวังก็ดี ชัดไม้คั่นก้อนดิน อิดผาข้ามพระราชวังไทยตัดมือ คว่างพระที่นั่งไทยถึงตาย ... เล่ม 2 หน้า 187 (กฎหมาย เทียรบาล) ... หนึ่งมีเบาะแสเถบิรทางว่าว โรงศกซึ่งท่านแต่งไว้แล้วก็ดี ...	น. เครื่องเล่น อย่างหนึ่ง มีไม้ ไผ่เป็นต้นผูก เป็นโครงรูป ต่างๆ แล้วปิด ด้วยกระดาษ หรือผ้าบางๆ มี สายเชือกหรือ ป่านผูกกับสาย ขึงสำหรับชักให้ ลอยตามลม	ဝါ	ဝ	wə : - a :	น. ว่าว	1. ใช้ตามรูป เขียนภาษามอญ โดยเพิ่มตัว สะกด ว และ ออกเสียง วรรณยุกต์ โท ใช้รูปวรรณยุกต์ เอก 2. ความหมาย กว้างออก หมายถึง	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 232 คำที่ 27 2. พจนานุกรม ฉบับ

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน		ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
						คำภาษา มอญ	เสียง ภาษา มอญ			
			เล่ม 1 หน้า 285 (พระไอยการ ลักษณะรับฟ้อง)	สูงขึ้นไปใน อากาศ มีหลาย ชนิด เช่น ว่าว					ความรวมถึงสิ่งที่ มีลักษณะยาว	มอญ ลพบุรี
			... ประการหนึ่งคิดกระบพระทศ ร้ายต่อแผ่นดิน ประการหนึ่งหา กันด้วยหมูไพร่หลวงมิเถียง หา <u>ว่าว</u> ...	จุฬา ว่าวปักเป้า ว่าวจุ					เหมือนหางว่าว เช่น บัญชีหาง ว่าว	เล่ม 2 หน้า 187 คำที่ 22
			เล่ม 1 หน้า 287 (พระไอยการ ลักษณะรับฟ้อง)						3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 2 หน้า 423 คำที่ 5 4. A DIC TIONARY OF

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										MODERN SPORKEN MON หน้า 271 คำที่ 61 ... “ว่าว” ไม่ใช่คำ ไทย ควร จะเป็น ภาษา มอญ ... (ส. พลาย น้อย 2539: 253)

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
เศษ	se : t	เศด เศศ เศด	... ครั้นพ้นจากอภัยภูมแล้ว มา บังเกิดเป็นมนุษย์ปาปะภาวะเศศ นั้นจตามสนอง ... เล่ม 1 หน้า 472 (พระธรรมสาตร) ... อนึ่งถ้าแลจะเอนเอาคนไปจ่าย เท่าใด เมื่อทำออกเศศมากน้อย เท่าใด ให้เรียกเอาแก่ผู้กระบัด ให้ครบตามเอน ... เล่ม 1 หน้า 935 (พระไอยการ กระบัดศึก) ... จึงเอาเอนตายสำหรับตำแหน่ง นาขุนแล้วเอา ๘๐๐๐๐๐ หารลัพ นั้นเป็นค่าตัว ถ้ามีเศศ ๓๕๐๐๐๐	น. ส่วนที่เหลือ ใช้การไม่ได้ตาม วัตถุประสงค์, ส่วนที่เหลือซึ่ง ไม่ต้องการ, เช่น เศษกระดาษ เศษอาหาร เศษ ขยะ; สิ่งเกิน หรือเลขจาก จำนวนเต็มที่ กำหนดไว้ เช่น เวลา ๒ นาฬิกา เศษ ยาว ๒ วาเศษ; ส่วนปลีกย่อย หรือส่วนย่อย เช่น เศษสตางค์ เศษเนื้อ เศษผ้า;	se : t	เศห	se : h	ว. เหลือ	1. ใช้ตามเสียง และรูปเขียน ภาษามอญ โดย เพิ่มตัวสะกดแม่ กด 2. ไม่เปลี่ยน แปลงความหมาย 3. เปลี่ยนแปลง หน้าที่ทาง ไวยากรณ์ จาก คำวิเศษณ์ เป็น คำนาม	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 251 คำที่ 44 3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 2 หน้า 463 คำที่ 5

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			ให้อาปนกึ่งคำถ้ามีเสด๑๗๕๐๐๐ ให้อาปนครึ่งกึ่ง ถ้าน้อยกว่าเสด ทั้งสองนี้แล้วอย่าใช้เลย ... เล่ม 2 หน้า 1080 (พระไอยการ พรหมศักดิ์)	(คณิศ) ส่วนที่ เหลือจากการ หาร เช่น ๕ หาร ด้วย ๗ เหลือ เศษ ๒						4. A DIC TIONARY OF MODERN SPOKEN MON หน้า 274 คำที่ 27